ETKİNLİK 1: Hikâye Unsurları

Aşağıdaki metinlerde kullanılan hikâye unsurlarını uygun alana yazınız.

1.	Çocukluğumda anneannemin bahçesinde reçel yapmak bizim için eğlence demekti. Önce bahçeyi çepeçevre saran meyve ağaçlarının rengârenk güzelliğini seyrederdik. Sonra her bir meyveden titizlikle toplardık. Kardeşimle tişörtlerimizin ön kısmını sepet yapıp meyveleri doldururduk. Ezilmiş kiraz ve kayısılar ellerimizi, yüzümüzü ve kıyafetlerimizi boyardı. Bahçe kapısının önündeki çim alana meyveleri getirip sepetlere boşaltırdık. Meyve toplama işi bittikten sonra en sevdiğim kısım başlardı: Reçel kaynatmak için kayısı ve kirazların çekirdeklerini ayıklardık. Ellerimdeki tüm gözenekler kırmızı ve sarıya dönüşürdü. Anneannem tabanı isli dev tencereleri odun ateşinin üstüne yerleştirir ve reçeller bir süre sonra fokur fokur kaynardı. Odunlar yanarken çıtır çıtır sesler kulağımıza yerleşirdi. Hayranlıkla dinlerdik bu müziği. Isınıyor, yemek yapıyor, bazen de etrafında toplanıp sohbet ediyorduk.

Olay	Yazarın reçel yaparken yaşadıkları
Yer (Mekân)	Bahçe
Zaman	Yazarın çocukluk zamanları
Şahıs Kadrosu	Yazar, kardeşi ve anneannesi

2.	Ormanın derinliklerinde yüksek yüksek çam ağaçları arasında anne kuş, baba kuş ve yavru kuş en güzel çam ağacının en güzel dalında kurdukları yuvalarında yaşıyorlarmış. Sabahın güneşini izleyerek uyanır, gün batımında uykuya dalarlarmış. Büyük bir fırtına çıkmış. Rüzgâr ağaç dallarını birer kâğıt parçası gibi sallamış, ay gökyüzündeki bulutlardan görünmez olmuş. Bizim anne kuş, baba kuş ve yavru kuşun yaşadıkları ağaç dalı da o fırtınada bir o yana bir bu yana sallanırken yuvaları bozulmuş. Anne kuş düşmüş önce, sonra baba kuş ve en son yavru kuş düşüvermiş ağaç dalından. Anne kuş bir başka çam ağacına sığınmış, baba kuş başka bir çam ağacına. Yavru kuş ise toprağa konuvermiş. Yavru kuş uçmayı bilmiyormuş.

Olay	Kuşların fırtınadan etkilenip birbirlerinden ayrı düşmeleri
Yer (Mekân)	Orman
Zaman	Belirsiz
Şahıs Kadrosu	Anne kuş, baba kuş ve yavru kuş

ETKİNLİK 2: Hikâye Unsurları

1.	Fakir bir ailenin ortanca çocuğuydu. İlkokulu tek sınıflı bir köy okulunda bitirmişti. Ortaokula devam edebilmek için köyünden kilometrelerce uzaklıktaki ilçeye gitmesi gerekiyordu. Okumaya olan sevgisinden her gün bu yolu gidip gelmek ona zor gelmiyordu. Ondan bir yaş büyük olan ağabeyi okumamıştı. İlçede bir lokantada çalışıyor, eve ara sıra geliyordu. Son gelişinde kardeşinin ayağındaki delik ayakkabıları görünce "Kardeşim, sen okuyorsun. Benimkileri sen giy." dedi ve kendi ayağındaki botları ona verdi. Biraz büyüktü botlar ama razıydı buna.

Bu metinde aşağıdaki hikâye unsurlarından hangisi belirgin <u>değildir</u>? İşaretleyiniz.

☐ Olay ☐ Yer ☑ Zaman ☐ Kişi

2.	Ömrümün en güzel renklerini Anadolu'nun kalbinde geçen çocukluğumda biriktirmişim. Yüksek bir dağın başındaki köyümüz, denize uzak ama sanki gökyüzüne çok yakındı. Köyün sokaklarının yanı sıra çevredeki tepeler, çayırlar, harman yeri ve meyve bahçeleri hep oyun alanımızdı. Gündüzleri güneş, bulutlar, kuşlar, keçiler, inekler, böcekler ve bitkiler çoğu zaman oyunlarımızın bir parçası olurdu; geceleri ise ay ve yıldızlar. Büyüklerimiz kadar yerdeki toprak veya gökteki bulutlar da bir şeyler anlatırdı bize. Köydeki ihtiyarlar, bulutlara veya uzak dağların ucundaki ufuklara bakıp hava durumunu tahmin ederlerdi. Doğanın sesleriyle ve renkleriyle bütünleşen bir bilgelik vardı etrafımızda.

Bu metinde aşağıdaki hikâye unsurlarından hangilerine yer verilmiştir? İşaretleyiniz.

☑ Olay ☑ Yer ☑ Zaman ☑ Kişi

ETKİNLİK 3: Anlatıcı Türleri

Aşağıdaki metinlerde uygun alana anlatımın kaçıncı ağızdan yapıldığını yazınız.

1.	Uzun yaz günlerinde dışarıda oynayacak hiçbir oyun kalmayınca kir ve toz içinde eve gelir, temizlenir ve hemen dedemin yanına koşardım. Gözlüğü burnunun ucunda, başını okuduğu kitaptan kaldırır; beni gördüğüne sevinirdi. Dedemle yaptığı birbirinden ilginç gezileri, anılarını konuşurduk. Onun kimi zaman içimi yatıştıran kimi zaman heyecanlı sesinde kendimi bir zaman tünelinde bulurdum.

Anlatım 1. kişi ağzıyla yapılmıştır.

2.	Susayan bir karga, yarısına kadar dolu bir sürahiye su içmek üzere yanaşmış. Karga, su içmek için başını sürahinin içine doğru uzatsa da bir türlü suya erişememiş. Ama akıllı bir hayvan olduğu için de hemen bir çözüm bulmuş: Çevreden topladığı çakıl taşlarını birer birer sürahinin içine atmış. Dibi çakıl taşlarıyla dolan sürahinin içindeki su yükselmiş ve karga rahatça suyunu içmiş.

Anlatım 3. kişi ağzıyla yapılmıştır.

3.	"Uçan baloncu geldiiii! Uçan baloncuuu!" Bu ses duyulduğunda sokakta bir heyecan olur ve çocuklar baloncunun çevresine toplanır. Eve koşturup para almayı başaranlar hemen birer balon sahibi olur. Balonları ellerinde gururla dolaşırlar. Ama balonlar eninde sonunda kendilerini gökyüzüne doğru yükselirken bulur ve sahipleri boynu bükük bir şekilde arkalarından bakakalır. Artık balonların geri dönüşü yoktur.

Anlatım 3. kişi ağzıyla yapılmıştır.

ETKİNLİK 4: Metinde Karakter

1.	Aynı şehri, aynı semti, sokağı ve hatta aynı apartmanı paylaştığınız insanlarla büsbütün "bağlantısız" yaşamak adamakıllı yoruyor insanı. Bir sokak boyunca kimseye selam vermeden yürüdüğünüzü fark ediyor ve ürperiyorsunuz. Bakkalla, manavla, kasapla, kırtasiyeciyle bütün ilişkiniz "Hayırlı işler." ve "İyi günler."den öteye gitmiyor. Ne korkunç! Bu iyi niyet sözleriniz bile çoğu zaman karşılıksız kalıyor. Aldığınız ekmeğin, sütün, elmanın, domatesin, gazetenin hatırı kadar olsun bir muhabbet kurulmuyor aranızda. İlişkiniz yalnızca paranın el değiştirmesiyle sınırlı kalıyor.

Bu metinde söz edilen kişi için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir? İşaretleyiniz.

- [ ] Umursamaz
- [ ] Pişman
- [ ] Heyecanlı
- [x] Şikâyetçi

2.	Mustafa Kemal Atatürk, Yalova'da kurduğu çiftliğe gittiğinde orada kalabilmesi için bir ev inşa edilmiş. Bir gün çınar ağacının dalları binanın duvarına kadar geldiği için dalları kesmeye çalışan bahçıvanı görmüş. Ağacın kesilmesini istememiş ve evin yerinin değiştirilmesi gerektiğini söylemiş. Bunun için İstanbul'dan tramvay rayları getirilmiş ve ev bu raylar üstüne oturtularak ağaçtan uzaklaştırılmış. Köşk, 2006 yılında restore edilerek ziyarete açılmış. Çınar ağacının kocaman gövdesine, uzayan dallarına baktığımızda yüzlerce yıldır neler yaşadığını, neler gördüğünü gölgesinde hayal etmek de mümkün.

Bu metne göre Mustafa Kemal Atatürk için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir? İşaretleyiniz.

- [x] Duyarlı
- [ ] Meraklı
- [ ] Sabırlı
- [ ] Umutlu